

A Somogyi-könyvtár polcairól

Pick Márk „szalonnalevele”

A világhírű szegedi Pick szalámigyár művészi igénnyel metszett grafikával díszített számlalevelet és borítékot használt hivatalos ügyeinek intézésére.

„Tisztelettel bejelentem, hogy tegnap kiszállítottam gyáramból 28 oldal 925 kg. szalonnát Nagylakra, 1 oldal 37 kg. szalonnát Abonyba, melyek után kérem a fogyasztásiadó szíves visszatérítését.” Így kezdődik az a levél, amelyet „Szeged sz. kir. város tekintetes Fogyasztásiadó Hivatalának írt 1927. augusztus 13-án a Pick Márk Szalámigyár – Paprikamalom – Zsiradék-üzlet képviselőjében a cég egyik vezetője. Az indigókék sorok alá piros tintával kanyarította oda az aláírást, „Teljes tisztelettel”, ámde olvashatatlanul... A szignó fölött bélyegző igazolja (kissé suta megfogalmazással), hogy a levélíró „Pick Márk meghatalmazásból” jár el. A bélyegző üzenete példás hagyománytiszteletről tanúskodik, hiszen a gyáralapító a levél megírásakor már éppen 35 éve pihent a szegedi zsidó temetőben (1843-tól 1892-ig élt).

A Somogyi-könyvtár helyismereti gyűjteményében őrzött irat igazi különlegességét azonban a levélpapír díszítése adja. A lap felső harmadát gyönyörűen kidolgozott, aprólékos műgonddal megrajzolt, kétszínnyomású fejléc foglalja el. A baloldali metszeten, a koszorúval övezett koronás magyar címer alatt a nemzetközi hírűvé lett Pick-szalámi kiváló minőségének elismeréseként adományozott érmek és plakettek fürtjét nézegetheti az olvasó. Mellette a nevezetes szalámigyár látképe tárul elénk, madárperspektívából, mintha csak egy Újszeged fölött repülő aeroplánról tekintenénk alá.

Érdeemes nagyítóval böngészni a Felső-Tiszaparton egész háztömbnyi területet betöltő gyár képét. A négyemeletes szárítóépület kéményéből gomolyog a füst, a tetőt koronázó attikafalra pedig minden oldalon fölírták Pick Márk nevét. A háttérben jól kivehető a városháza kecses tornya, kissé ködbe vész, de a Stefánia fenyői mögött ott magasodik a színház, sőt, a távolban még az alsóvárosi templom körvonala is földereng.

A Tisza-parton igazi életkép fogad bennünket. Kisvasút mozdonya pöfög, apró tehervagonokat húzva a keskeny nyomtávú síneken; az úttesten megrakott szekerek és lovas kocsik (nincs köztük két egyforma); a mellékutcából automobil készül kikanyarodni. A folyón kikötött uszályok várakoznak, a csónakház mellett gőzhajó igyekszik Maros-torkolat felé.

Egy újabb unikummal folytatva a helyismereti Pick-kincsek sorát, a „cégarculat” tervezésének szép példáját mutatja egy szürkéskékekbe játszó boríték (képünkön), amelynek hátoldalára ugyancsak rányomták a levélről ismerős látképet és címert.

Szomorú időszakot idéz viszont egy jóval egyszerűbb fejléccel készült számla, 1949. október 19-i dátummal. Erre már a Kossuth-címer került, a céget pedig így tüntetik föl: „ÁLLAMOSÍTOTT ÜZEM.” A közösségi tulajdonba vett gyár számlájának aláírója azért a neve fölé odanyomta a hajdani alapító névbélyegzőjét is...

Nyilas Péter

**A Pick szalámigyár látképével díszített levélboríték
(A Somogyi-könyvtár gyűjteményéből)**